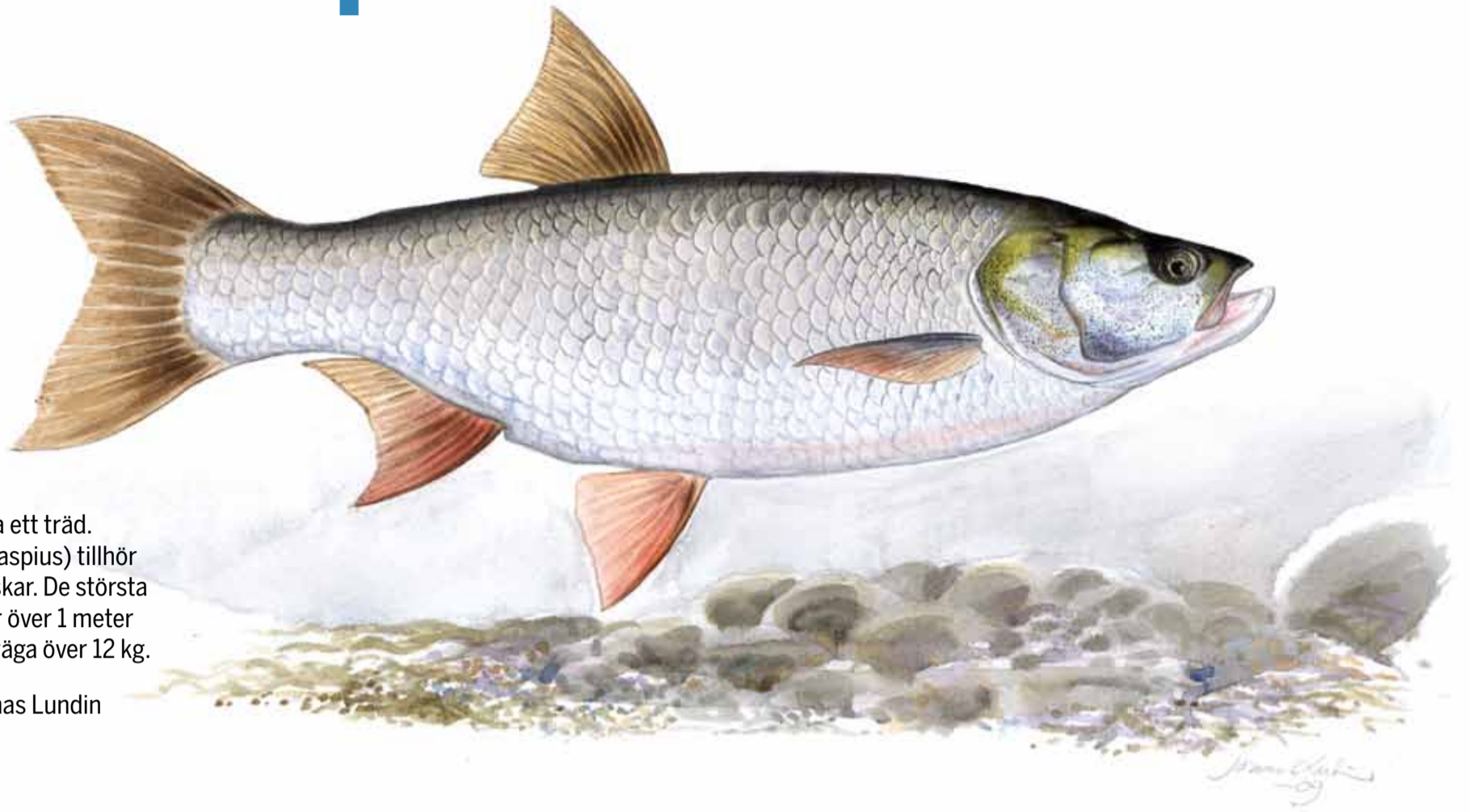

Rädda aspen — en hotad doldis

Asp är inte bara ett träd. Aspen (*Aspius aspius*) tillhör familjen karpfiskar. De största exemplaren blir över 1 meter långa och kan väga över 12 kg.

Illustration: Jonas Lundin

Fiskeförbud på asp 1 april – 31 maj

De senaste 50 åren har antalet asp minskat i vårt land. Ett stort bekymmer är att det finns så få bra lekmiljöer. I Värmlands län finns ett fåtal bra lekplatser i de större Vänermynnande åarna. Fiske på dessa platser stör leken. Detta har medfört att fiske efter asp är förbjudet under perioden 1 april till 31 maj i rinnande vattendrag som mynnar i Väner.

Om du under fredningstiden råkat fånga en asp måste du omedelbart återutsätta den på fångstplatsen så oskadad som möjligt. Du bör också under övriga tider på året sätta tillbaka fångad asp så fort som möjligt.

Biologi

Aspen känns igen på sin långsträckt kropp med en djupt kliven stjärtfena. Fenorna är rödgrå till rödbruna. Bröstfenorna är långa och lite spetsiga. Munnen har ett tydligt underbett och saknar tänder. Aspen är en utpräglad rovfisk och är mycket storväxt. Den föredrar mört, löja och nors som bytesfisk. De fiskar som man kan förväxla aspen med är framför allt färna och id.

Aspen förekommer i Europa och ned mot Mellanöstern. De starkaste bestånden finns i Östeuropa. I Sverige har den sin huvudsakliga utbredning i Mälaren, Hjälmaren och Väner.

Leken startar när vattentemperaturen överstiger 6°C, vilket normalt sker i slutet av april. Leken sker på strömmande och forsande platser med stenig botten. Merparten av leken är över efter cirka en vecka. Romkornen, som är klibbiga och fastnar på sten och vattenvegetation, kläcks efter 2-3 veckor.

Man vet inte så mycket om ynglens uppväxt. Troligen tillbringar aspen sina första månader i de lugnare partierna av vattendragen och vandrar sedan ut i sjöarna. När aspen blivit cirka 5 år återvänder den till vattendraget där den föddes för att leka.

Hot

Det finns två stora hot mot aspen. Det ena är förstörda lek- och uppväxtområden genom uträtning, rensning och muddring av strömmande sträckor i vattendrag. Det andra utgörs av olika vandringshinder (ofta dammar), som hindrar aspen från att nå sina lekmiljöer längre upp i vattendragen. Detta gäller även andra vandrande fiskarter som tex ål, öring, lax och nejonögon.

Idag finns endast ett fåtal kända lekplatser för asp i Värmlands län. Störningar på dessa platser riskerar att få negativa konsekvenser för Vänerbeståndet av asp. Aspens framtid i Sverige är osäker. Därför finns asp med på ArtDatabankens rödlista över hotade arter i hotklass missgynnad (NT).

Aspen finns även upptagen i EU:s habitatdirektiv, vilket innebär att medlemsländerna ska se till att nödvändiga åtgärder vidtas för att trygga artens överlevnad. För att försöka rädda arten i Sverige håller ett nationellt åtgärdsprogram på att tas fram.

Framtidsutsikter

Genom att säkerställa aspens lek och uppväxtområden, åtgärda vandringshinder så att aspen kan nå sina gamla lekområden högre upp i åarna samt visa hänsyn under lekperioden kommer förhoppningsvis aspbestånden i Sverige att öka.

Vår förhoppning är att om vi hjälps åt kan vi få tillbaka ett starkt bestånd av asp som tål ett begränsat sportfiske! Tyvärr är vi inte där än och aspen behöver din hjälp för att beståndet ska växa.

Vill du veta mer om arbetet med att rädda aspen? Kontakta Länsstyrelsen Värmland.

Tel. 054-19 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland